

ГОДИШЕН ДОКЛАД НА ПРОЗРАЧНОСТТА НА БАКР ЗА 2019 г.

Този доклад е изготвен в изпълнение на изискването на приложение I, секция Д, част III от Регламент (ЕО) №1060/2009 от 16 септември 2009 г. (Регламента) и т. 6 от Вътрешните правила за идентифициране, управление и разкриване на конфликти на интереси на „БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ” АД (БАКР) и обхваща дейността на агенцията през 2019 г.

1. Юридически статус, структура на собствеността и управление на БАКР през 2019 г.

БАКР е частна компания, учредена като акционерно дружество през 2002г. Адресната регистрация на седалището е в гр. София, бул. “Христо и Евлоги Георгиеви” № 95, ет. 1, ап. 1. Не са регистрирани клонове и няма дъщерни дружества.

Основната дейност на БАКР е в областта на изготвяне на анализ за кредитоспособността и определяне на кредитен рейтинг на фирми и институции, в т.ч. търговски фирми и производствени предприятия, финансови и кредитни институции, общини, държави и други.

През 2019 г. няма промени в юридическия статус и структурата на собствеността. Не са регистрирани клонове и дъщерни дружества. Не са настъпили промени в акционерната структура на БАКР. Записаният капитал на агенцията към 31.12.2019 г. е 50 000 лева със следните акционери:

- a) Христо Михайловски – 57,30%;
- b) Корпоративно управление АД – 37,96%;
- c) Соня Софронова – 4,74 %

Общо събрание на акционерите (ОСА)

Основните компетенции на ОСА са следните:

- a) Изменя и допълва устава;
- b) взема решение за увеличение/намаление на капитала;
- c) Избира и освобождава членовете на Съвета на директорите;
- d) Назначава и освобождава дипломирани експерт счетоводители;
- e) Одобрява годишния счетоводен отчет и взема решение за начина на използване на печалбата.

ОСА включва всички притежатели на акции, независимо дали акциите са изплатени. Акционерите участват в общите събрания лично или чрез представител, който може и да не е акционер. Общо събрание на акционерите се свика от председателя на Съвета на директорите (СД). Членовете на СД могат да вземат участие в общото събрание без право на глас, освен ако са акционери.

Съвет на директорите.

Задължение на Съвета на директорите на БАКР е да подсигури:

- a) независимост на дейността на агенцията от всякакво политическо и икономическо влияние и ограничения;
- b) изпълнение на нормативните изисквания, регулиращи дейността на рейтинговите агенции и изграждане на адекватна система за вътрешен контрол;
- c) приемането на писмени процедури за идентифициране, управление и разкриване на конфликт на интереси в агенцията и контрола за тяхното изпълнение.

СД заседава най-малко веднъж на три месеца, за да се обсъди състоянието и развитието на дружеството. Членовете на СД имат еднакви права и задължения, независимо от вътрешното разпределение на функциите между тях, както и от предоставените права за управление на изпълнителния директор. По предложение на всеки един член от СД могат да се свикват и извънредни заседания. Заседанията на СД са редовни, ако на тях присъстват или са представени от друг негов член повече от половината от членовете на Съвета на директорите. За заседанията на СД се водят протоколи, в които се вписват дневния ред, проведените обсъждания и взетите решения по съответните точки от дневния ред.

През 2019 г. са извършено следните промени в състава на Съвета на директорите:

- г-жа Мариана Атанасова Асенова е освободена от състава на съвета, като на нейно място е назначена г-жа Цветанка Донкова Крумова;
- г-жа Жасмина Кирилова Колева-Петрунова е освободена от състава на съвета, като на нейно място е назначен г-н Емил Руменов Савов.

В края на 2019 г. Съветът на директорите е в следния състав:

1. ЦВЕТАНКА ДОНКОВА КРУМОВА – Председател на СД;
2. КАТЕРИНА ДОБРЕВА МИХАЙЛОВСКА – Заместник председател на СД;
3. ХРИСТО ИЛАРИОНОВ МИХАЙЛОВСКИ – Изпълнителен директор и член на СД;
4. ЕМИЛ РУМЕНОВ САВОВ – Член на СД.

Независимо от извършените промени в състава на СД през 2019 година, остава в сила съществуващото разпределение на специфичните задачи на членове на СД. Г-жа Жасмина Колева-Петрунов (до м. октомври 2019 г.)/г-н Емил Савов (от м. октомври 2019 г.) е отговорна/отговорен за формиране на политиката и за развитие на методологиите за кредитен рейтинг в БАКР, както и за наблюдението над ефективността на системата на агенцията за кредитен рейтинг за вътрешен контрол на качеството по отношение на дейностите по определяне на кредитен рейтинг. Надзорник на съответствието до м. октомври 2019 г. е г-жа Мариана Асенова, доктор по икономика и преподавател в Софийския университет, а от м. октомври 2019г. г-жа Цветанка Крумова. Членове на СД не участват в процеса по изработване и присъждане на кредитни рейтинги.

Прокурист на „БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ“ АД е г-н Кирил Григоров, доктор по икономика.

2. Рейтингов процес

а) Рейтингов комитет

Рейтинговия комитет на БАКР се състои от служители на дружеството, притежаващи необходимите експертни познания и опит. В РК не участват акционери, служители със спомагателни функции и служители, които отговарят за службата за преразглеждане или развитието на бизнеса. Също така в РК не участват лица, които притежават ценни книжа на рейтингованата организация, които имат роднини, работещи за или зависими по някакъв начин от рейтингованата организация. РК избира между членовете си председател и секретар. Председателят изготвя актуален списък на членовете на РК, секретарят отговаря за воденето на протоколите от заседанията на РК. За секретар се определя водещият анализатор, докладващ на РК. Решенията на Рейтинговия комитет за присъждане на кредитен рейтинг се вземат след подробно обсъждане и единодушие от всички членове. Отделни анализатори на БАКР не могат да присъждат кредитни рейтинги самостоятелно. Членовете на РК имат еднакви права и задължения независимо от длъжността, която заемата/вътрешното разпределение на функциите в агенцията.

б) Методологии

БАКР оповестява публично методологиите, моделите и ключовите рейтингови допускания, които използва при определяне на кредитен рейтинг. Прилагането на промяна в методологиите на БАКР трябва да бъде предшествано от тяхното публично обявяване и подлагане на публична дискусия в рамките на поне един месец.

През 2019 г. е извършена актуализация в Методологията за присъждане на държавен рейтинг¹. Направените промени са влезли в сила на 11-ти ноември 2019 г. Основните изменения в методологията за присъждане на държавен рейтинг целят осигуряването на по-голяма прозрачност, чрез представянето на по-ясна и по-подробна аналитичната рамка по отношение на прилагания от БАКР подход за оценка. Анализът продължава да е условно разделен в четири секции, но техните наименования и на тези на подсекциите са извършени леки промени. Направени са и някои терминологични уточнения и изменения. Като цяло, извършените промени не засягат основните допускания и ключови фактори от предходната методология.

в) Кодекс за професионално поведение на „БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ АД

„БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ“ АД работи в съответствие с Кодекс за професионално поведение (Кодекс на БАКР), приет през 2006 г. и последно актуализиран през 2014 г.² Агенцията спазва и прилага всички точки, които са част от актуалния Кодекс

¹ Актуалната методология е налична на: https://www.bcra-bg.com/files/Sovereign_Methodology_2019_bg.pdf

² Актуална версия на Кодекса може да бъде намерена на: https://www.bcra-bg.com/files/code_of_conduct_bg.pdf

за професионално поведение. Целта на Кодекса е да повиши прозрачността на процеса за присъждане на кредитни рейтинги.

d) Оттеглени кредитни рейтинги

Оттеглянето на кредитен рейтинг представлява публично оповестено становище на БАКР, че не поддържа вече присъден кредитен рейтинг, същият е престанал да бъде актуален и не отразява актуалното становище на агенцията за кредитоспособността на рейтингования обект. Оттеглянето на кредитен рейтинг става с решение на Рейтингов комитет на БАКР и се означава със символа „o” или „w”, съответно в българския и английски вариант на рейтинга. БАКР оповестява оттеглянето на кредитен рейтинг, като в информацията се включва и пълна обосновка на решението за оттегляне.

През 2019 г. БАКР е оттеглила присъдения кредитен рейтинг на следните рейтинговани единици:

- „Банка Пиреос България” АД – оттеглен през м. юни 2019 г.³ Причината за оттеглянето е изтичане на валидността на присъдената оценка;
- ЗАД „ОЗК - Застраховане” – оттеглен през м. ноември 2019 г.⁴ Оттеглянето на рейтингите се извършва по икономически причини, след преценка на БАКР, че обществената нужда от поддръжка на рейтинга не балансира разходите за неговите актуализация и мониторинг;
- Община Ямбол – оттеглен през м. декември 2019 г.⁵ Причината за оттеглянето е прекратяване на договора за присъждане на кредитен рейтинг.

3. Персонал

Всеки кредитен рейтинг се изработва от специално формиран за целта екип от финансови и/или икономически анализатори. Екипът се ръководи от водещия финансов/икономически анализатор и се състои от още един или двама финансови/икономически анализатори според вида на рейтинговия обект. Ролята на финансовите анализатори е да пресъздадат цялостна и ясна картина за състоянието на обекта на рейтингова оценка и за рисковите фактори, които биха могли да повлияят на бъдещото му развитие. В процеса на работа анализаторите са длъжни да събират максимално актуални и достоверни данни. Тяхно задължение е да проверяват събраната информация, съпоставяйки различни източници, които биват изрично посочвани в доклада.

Анализаторската дейност е насочена към оценка на способността на оценявания обект да изпълнява навременно задълженията си, поради което след разглеждането на всеки рисков фактор трябва да бъде конкретно упоменато неговото значение в цялостната оценка на риска. Даваната от анализаторите оценка както на отделните рискови фактори, така и на цялостното състояние на обекта на оценяване трябва да бъде непредубедена и

³ Пълната версия на публикуваното резюме може да бъде намерена на: https://www.bcra-bg.com/files/rating_piraeus_withdrawal_jun_2019_bg.pdf

⁴ Пълната версия на публикуваното резюме може да бъде намерена на: https://www.bcra-bg.com/files/rating_ozk_dec_2019_withdraw.pdf

⁵ Пълната версия на публикуваното резюме може да бъде намерена на: https://www.bcra-bg.com/files/rating_yambol_dec_2019_withdrawn_bg.pdf

независима. Анализаторите не трябва да допускат тя да бъде повлияна от лични или чужди интереси.

През месец юли 2019 г. е постъпил в агенцията един финансов анализатор – Силвия Герговска. През месец октомври 2019 г. г-жа Цветанка Крумова е освободена от длъжността бизнес консултант и е избрана за член на СД. През 2019 г. позицията вътрешен одитор по съответствието е бил заемана от Христо Кипровски, до м. август 2019 г., и от Радослав Маринов от м. август до края на годината. Персоналът на агенцията е назначен по трудови договори, като заплащането и оценката на дейността на анализаторите не зависи от заплащането по договора за кредитен рейтинг.

Статистически данни за разпределението на персонала

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕРСОНАЛА	В края на 2019	В края на 2018	В края на 2017	В края на 2016
Рейтингов процес*	7	7	7	7
Рейтинги на дружества	7	7	7	7
Държавни рейтинги	7	7	7	7
Методологии**	2	3	2	2
Висше ръководство***	3	3	3	3
Общо****	10	11	10	10
<p>* Този брой включва целия персонал, участващ в анализа, оценката, одобрението и преразглеждането на кредитни рейтинги. Персоналът не е разделен спрямо работа по различни класове активи. Клас Рейтинги на дружества включва рейтинги на банки, застрахователи и нефинансови дружества. Клас Държавни рейтинги включва рейтинги на централните, местните или регионалните органи на властта. Персоналът не е разделен спрямо работа по първоначални кредитни рейтинги и преразглеждане на кредитни рейтинги. БАКР не е присъждала кредитни рейтинги на структурирани финансови активи или обезпечени облигации.</p> <p>** Това е броят на персонала, занимаващ се с оценка на методологиите и моделите.</p> <p>*** Посочената бройка не включва членовете на Съвета на директорите (виж стр. 2)</p> <p>**** Този сбор не включва поддържащ персонал, като офис координатори, счетоводители, хигиенисти, куриери и т.н. Този сбор не е равен на механичния сбор на персонала в отделните категории, поради това че даден служител може да участва в повече от една категория дейност.</p>				

4. Описание на системата за архивиране и съхраняване на информацията

БАКР съхранява следната информация, свързана с процеса на изработване и присъждане на кредитен рейтинг:

- имената на анализаторите взели участие в изработването на кредитния рейтинг, протокол от Рейтинговия комитет, информация дали кредитният рейтинг е бил поискан или не; декларация за наличие/липса на конфликт на интереси;
- счетоводни документи за получените плащания, свързани с присъждането и ползването на кредитния рейтинг;
- ползваната методология и процедурата за изработване и присъждане, кредитния доклад и вътрешните междинни документи по време на изработването на кредитния рейтинг;

- вътрешната и външната кореспонденция (вкл. електронните съобщения), свързана с изработването на кредитния рейтинг.

БАКР съхранява тази информация не по-малко от пет години след присъждане на кредитния рейтинг. Предвид конфиденциалността на част от информацията, необходима за изготвянето на оценка на нивото на кредитоспособност, събраните от анализаторите от публични източници и от срещи с мениджмънта данни за обекта на оценка, предоставената от клиентите счетоводна информация, предварителните анализи по отделните секции на кредитния доклад, предварителния и окончателния доклад за кредитоспособност се съхраняват в изградена за нуждите на БАКР мрежова информационна система с лимитиран достъп, базирана на собствен физически сървър, осигурен в самостоятелно помещение. Информацията, постъпила на хартиени носители се съхранява в оборудван със СОТ архив в офиса на БАКР. Постъпилата в електронен вид информация се архивира веднъж месечно върху самостоятелни носители и се съхранява в съобразено с изискванията за сигурност помещение извън офиса на агенцията.

През 2019 г. не са правени съществени промени в информационните системи на БАКР.

5. Вътрешен контрол

В допълнение към приетите вътрешни правила, методологии и модели, качеството на дейностите по кредитен рейтинг се гарантира и чрез въведените механизми за вътрешен контрол.

В рамките на БАКР са създадени и поддържани ефективни функции за съответствие и вътрешен одит, които работят независимо.

Функцията за съответствие следи и докладва за спазването от БАКР и нейните служители на задълженията на агенцията за кредитен рейтинг съгласно Регламент 1060.

Функцията за вътрешен одит е отговорна за предоставянето на разумна увереност на изпълнителния мениджмънт и на Съвета на директорите за адекватността и ефективността на рамката за контрол на управлението на риска, както и за отправяне на предложения за укрепване и подобряване на рамката за управление и контрол на риска, чрез насърчаване на въвеждането на най-добрите практики.

През 2019 г. отговорникът по съответствието извърши текущи проверки в следните насоки:

- Оценка на адекватността и ефективността на вътрешните правила и процедури;
- Преглед на областите на потенциалните конфликти на интереси;

През 2019 г. функцията по вътрешен одит е извършила проверки в следните насоки:

- Проверка на данните в докладите за кредитен рейтинг на застрахователните дружества и относно съответствието на тяхното съдържание с изискванията на Методологията за оценка на способността на застрахователните дружества за изплащане на искове;
- Проверка на декларациите, попълвани в процеса по изготвяне и присъждане на кредитните рейтинги.

Докладите с резултатите от тези проверки заедно с предложенията, направени в тях, бяха приети на заседание на СД през 2019 г.

Утвърдената в БАКР организационна структура осигурява независимостта на функциите на съответствието и на вътрешния одит.

6. Система на управление и политика за ротация на анализаторите на БАКР и нейното прилагане

Управление

БАКР оперира чрез един офис, намиращ се в гр. София, България. Този офис се управлява от Христо Михайловски – изпълнителен директор, Венцеслав Петров – заместник-изпълнителен директор и д-р Кирил Григоров – прокурор. На тях, директно или индиректно, се отчитат служителите от аналитичния и поддържащия персонал, докато функциите по съответствието, вътрешния одит и вътрешния преглед се отчитат директно на СД.

Политика за ротация

Съгласно член 7, т. 4 от Регламент 1060, агенцията за кредитен рейтинг следва да създаде подходящ механизъм за постепенна ротация по отношение на рейтинговите анализатори и лицата, одобряващи кредитни рейтинги, както е посочено в раздел В от приложение I.

Изисквания на т. 8, раздел В, приложение I на Регламент 1060:

„8. За целите на член 7, параграф 4:

а) агенциите за кредитен рейтинг гарантират, че водещите рейтингови анализатори не участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за същото оценявано лице или за свързана трета страна за срок, надвишаващ четири години;

б) агенциите за кредитен рейтинг, различни от ангажираните от емитента или от свързана трета страна и всички агенции за кредитен рейтинг, които присъждат държавни рейтинги, гарантират, че:

i) рейтинговите анализатори не участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за същото оценявано лице или за свързана трета страна през период, надхвърлящ пет години;

ii) лицата, одобряващи кредитни рейтинги, не участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за същото оценявано лице или за свързана трета страна през период, надхвърлящ седем години.

Лицата, посочени в първа алинея, букви а) и б), не могат да участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за оценяваното лице или за свързана трета страна, посочени в тези букви, в рамките на две години от края на сроковете, предвидени в тези букви.“

С решение на ЕОЦКП от 15.09 .2015 г., BCRA официално е освободена от посочените изисквания.

7. Финансова информация за доходите на БАКР през 2018-2017 г.

Относителният дял на приходите от кредитни рейтинги по класове активи и от допълнителни услуги за последните две години са показани в следната таблица:

	2019 (Неодитирани)		2018 (Одитирани)	
	(лв.)	(%)	(лв.)	(%)
Нетни приходи от основна дейност	558 841	100,00%	569 604	100,00%
1. Кредитни рейтинги	547 098	97,90%	531 628	93,33%
а. Корпоративни рейтинги*	530 319	94,90%	513 349	90,12%
б. Държавни рейтинги**	16 779	3,00	18 279	3,21%
2. Допълнителни услуги	11 743	2,10%	37 976	6,67%
- От допълнителни услуги, предоставени на получаващите рейтингови услуги клиенти	11 143	1,99%	27 526	4,83%

*Клас Корпоративни рейтинги включва рейтинги на всички корпоративни дружества (включително банки и застрахователи).
**Клас Държавни рейтинги включва рейтинги на централните, местните или регионалните органи на властта.

Географско разпределение по приходи				
Година	2019(Неодитирани)		2018(Одитирани)	
Сума / Процентно съотношение	(лв.)	(%)	(лв.)	(%)
Световен мащаб	558 841	100,00%	569 604	100,00%
1. ЕС	553 952	99,13%	564 714	99,14%
2. Извън ЕС	4 890	0,87%	4 890	0,86%

Списък на оценяваните лица или на свързани трети лица, от които приходите надвишават 5% от общите приходи от основна дейност на БАКР, подредени по азбучен ред:

- „Банка ДСК“ ЕАД
- „Варенголд Банк“ АГ
- „Старком Холдинг“ АД
- „Търговска Банка Д“ АД
- „Юробанк България“ АД
- MAV HUNGARIAN GENERAL INVESTMENTS PLC

8. Допълнителни услуги, осигурявани от БАКР през 2019 г.

Списък на предоставените от БАКР допълнителни услуги (ancillary services) през 2019 г. Със звезда (*) са обозначени тези допълнителни услуги предоставени на клиенти, които са получили и рейтингови услуги от агенцията.

- Кредитни доклади;

- Информация за рейтинги на банки;
- Оценка на финансовото състояние и изготвяне на финансови анализи и доклади за предприятия*;
- Информационен продукт с агрегирани данни за резултата от основната дейност на предприятията*.

БАКР предлага също така и следните допълнителни услуги:

- Пазарни анализи (на сектори и подсектори на икономиката, предприятия и проекти) и предварителни оценки на икономически тенденции и прогнози;
- Анализ и оценка на риска;
- Изработване на скоринг модели и скоринг карти за оценка кредитоспособността на корпоративни малки и средни предприятия;
- Изработване на скоринг модели и скоринг карти за оценка кредитоспособността на физически лица;
- Подготовка и обработка на бази данни и анализи;
- Анализи (въз основа на собствена база данни за българските фирми) и определяне на вероятността от неплащане при вътрешнорейтинговия подход за оценка на кредитния риск;
- Информационен продукт с агрегирани данни за резултата от основна дейност на предприятия.

Март 2020 г.